

Almády Géza székesfővárosi tanácsnok: A szegénygondozás.

Az embernek természeténél és rendeltetésénél fogva joga van arra, hogy mint személy éljen, életét fentartsa.

A személy létezési jogát az ember magával hozza a világra, az a születésével jár, és az ember természetében rejlik.

Hogy azonban az ember életét fenntarthassa szüksége van legalább annyi tápanyagra, amennyi nélkül éhen halna és azokra az anyagokra – ruhára, hajlékra – a melyekkel egészségét megóvhatja.

Kell tehát, hogy az ember ezeket a javakat megszerezze, birtokába vegye, mert különben elpusztulna.

Az ősember azokat minden jogi korlátozás nélkül meg is szerezte és nem kellett gondolnia a szerzés jogi formáival, mert a természetben minden szabadon és bőven megvolt.

Midőn azonban szervezett társasélet fejlődött és kialakultak az állami szervezetek, ezekkel bizonyos rend, jogrend állott be, és ez meghatározta a javak megszerzésének módját, jogi formáit.

Ha már most a jogrend, a törvény jogi formáival a javak megszerzését akként korlátozta, hogy az ember vagyontalansága, valamint munka- és keresetképtelensége miatt önmaga nem képes az életfenntartásához szükséges javakat ott ahol meglátja, találja, megszerezni, akkor természetesen az ezen jogrendet megállapító, a szerzést korlátozó alakulatnak, szervezetnek, államnak kötelessége gondoskodni arról, hogy az említett elsőrendű szükségletek, javak hiánya miatt életét senki se veszítse.

Az államnak ez a kötelessége nemcsak az egyén ősi természeti jogából folyik, hanem az állam jogrendjének fenntartása érdekében is áll, és amilyen magánérdek, éppen olyan közérdek is.

Az említett gondoskodás, a szegénygondozás alapja tehát egyfelől a jog, másfelől pedig a kötelesség, amely jog és kötelesség határvonala ott van, ahol az életfenntartás veszélyeztetése kezdődik.

Eddig a határig az államnak kötelessége minden szegény polgárjáról, lakójáról társadalmi helyzetére való tekintet nélkül egyformán gondoskodni,

míg e határon túl és az illető személyi viszonyaira való tekintettel a társadalom feladata a gondozás, amely azonban már nem tisztán és kizárólag kötelességérzetből, hanem inkább a társadalom jóindulatából folyik, de legtöbbször a társadalom jól felfogott érdekéből történik.

Mindenesetre a társadalomnak is kötelessége a szegényekről gondoskodni az esetben, ha az állam nem gondoskodhatna kellőleg, mert a szerzés említett korlátozása társadalmi érdek.

E kötelesség teljesítésében az állam és társadalom hivatva van egymást támogatni kiegészíteni.

A szegénygondozás a legnemesebb feladatok egyike, mert a társadalom gazdasági betegének kezeléséhez élettapasztalat, megfelelő körültekintés, éles előrelátás, kellő tapintat, érzés és különösen nagy szeretet, de még nagyobb okosság kell.

Minden egyes beteget egyénileg kell kezelni, még pedig sokszor kellő diszkrécióval. A gyengét edzeni, a beteget gyógyítani kell.

Az alamizsna osztogatás kuruzslás. Csak pillanatra enyhíti a fájdalmat, mint a morfium, a bajt azonban nem gyógyítja meg, sőt azt sok esetben súlyosbítja és a gyengéket megfertőzi.

Ezért kell az államnak és a társadalomnak a szegényügy terén bizonyos gyakorlati élet követelményeinek megfelelőleg megállapított irányelvek, rendszer szerint szakszerűleg eljárni, és az eljárás szabályait megállapítani, úgy azonban, hogy a holt betűnek életet adjon és ne üsse agyon azzal az életet.

Budapest főváros alkotott is egy olyan szegényügyi szabályzatot, a melynek az az irányzata, hogy a közsegélyre szorult egyén megfelelő segítőeszközök és jótanácsok nyújtásával a lehetőséghez képest a társadalomnak mielőbb kereső tagjává váljon, s ne nyújtassék mód arra, hogy a segélyt kérők a hatósági támogatást a dologtalanság, a munkakerülés és koldulás alkalmas eszközének tekintsék, mert a hatóságnak nem koldusok nevelése a feladata, hanem az, hogy a szükségét szenvedő embertársakon segítsen, őket a társadalom javára az elzüléstől mentse, azzal, hogy a szegényeknek elsősorban munkát, foglalkozást és a betegeknek orvoslást nyújtson, másodsorban pedig természetbeni adományokkal, mint ruhával, étellel, fűtőanyaggal segítsen, s csak ha ezek az eszközök elégtelenek, harmadsorban segítsen pénzzel vagy részesítse az illetőt intézeti ellátásban.

A szegénygondozásnak azonban nem csak az a feladata, hogy a meglévő bajt orvosolja, hanem még fontosabb feladata az, a mivel ma már minden modern szegénygondozás foglalkozik, hogy a meglévő baj okait kifürkészsze és az okokat célravezető helyes szociális intézkedésekkel megszüntesse, vagyis a bajt, az elszegényesedést megelőzze, megakadályozza, hogy ily módon önmagát – mint Dreydorff mondja – a szegénygondozás önmagát feleslegessé tegye.